HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

1 iulie 2010*

În cauza C-211/10 PPU,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberster Gerichtshof (Austria), prin decizia din 20 aprilie 2010, primită de Curte la 3 mai 2010, în procedura inițiată de

Doris Povse

împotriva

Mauro Alpago,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii E. Juhász (raportor), J. Malenovský și D. Šváby, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: doamna E. Sharpston,
grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere cererea instanței de trimitere de judecare a trimiterii preliminare potrivit procedurii de urgență, în temeiul articolului 104b din Regulamentul de procedură,

având în vedere Decizia din 11 mai 2010 a Camerei a treia de a admite cererea menționată,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 iunie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru guvernul austriac, de doamnele C. Pesendorfer și A. Hable, în calitate de agenți;

— pentru guvernul ceh, de domnul D. Hadroušek, în calitate de agent;

— pentru guvernul german, de domnul T. Henze și de doamna J. Kemper, în calitate de agenți;

— pentru guvernul francez, de doamna B. Beaupère-Manokha, în calitate de agent;

— pentru guvernul italian, de doamna G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de doamna M. Russo, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul leton, de doamnele K. Drevina și E. Drobiševska, în calitate de agenți;

— pentru guvernul sloven, de doamnele A. Vran și V. Klemenc, în calitate de agenți;

— pentru guvernul Regatului Unit, de doamna F. Penlington, în calitate de agent, asistată de K. Smith, barrister;

— pentru Comisia Europeană, de domnul M. Wilderspin și de doamna S. Grünheid, în calitate de agenți,

după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența,

recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183, denumit în continuare „regulamentul").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Povse, pe de o parte, și domnul Alpago, pe de altă parte, cu privire la înapoierea în Italia a fiicei lor Sofia, care se afla în Austria împreună cu mama sa, și la încredințarea acestui copil.

Cadrul juridic

Convenția de la Haga din 1980

3 Articolul 3 din Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii (denumită în continuare „Convenția de la Haga din 1980") prevede:

„Deplasarea sau neînapoierea unui copil se consideră ilicită:

(a) când are loc prin violarea unui drept privind încredințarea, atribuit unei persoane, unei instituții sau oricărui alt organism acționând fie separat, fie împreună, prin legea statului în care copilul își avea reședința obișnuită, imediat înaintea deplasării sau neînapoierii sale; și

(b) dacă la vremea deplasării sau neînapoierii acest drept era exercitat în mod efectiv, acționându-se separat sau împreună, ori ar fi fost astfel exercitat, dacă asemenea împrejurări nu ar fi survenit.

Dreptul privind încredințarea, vizat la litera a), poate rezulta, între altele, dintr-o atribuire de plin drept, dintr-o hotărâre judecătorească sau administrativă sau dintr-un acord în vigoare potrivit dreptului acelui stat."

4 Articolul 12 din această convenție prevede:

„Când un copil a fost deplasat sau reținut ilicit în înțelesul articolului 3 și o perioadă de mai puțin de un an s-a scurs cu începere de la deplasare sau neînapoiere în momentul introducerii cererii înaintea autorității judiciare sau administrative a statului contractant unde se afla copilul, autoritatea sesizată dispune înapoierea sa imediată.

Autoritatea judiciară sau administrativă, sesizată fiind chiar după expirarea perioadei de un an prevăzute la alineatul precedent, urmează, de asemenea, să dispună înapoierea copilului, afară dacă nu se stabilește că copilul s-a integrat în noul său mediu.

Când autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat are motive de a crede că copilul a fost luat într-un alt stat, ea poate suspenda procedura sau respinge cererea de înapoiere a copilului."

5 Conform articolul 13 din Convenția de la Haga din 1980:

„Prin excepție de la dispozițiile articolului precedent, autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat nu este ținută să dispună înapoierea copilului, dacă persoana, instituția sau organismul care se împotrivește înapoierii sale stabilește:

(a) că persoana, instituția sau organismul care avea în îngrijire copilul nu exercita efectiv dreptul privind încredințarea la data deplasării sau neînapoierii ori consimțise sau achiesase ulterior acestei deplasări sau neînapoieri; sau

(b) că există un risc grav ca înapoierea copilului să-l expună unui pericol fizic sau psihic sau ca în orice alt chip să-l situeze într-o situație intolerabilă.

Autoritatea judiciară sau administrativă poate, de asemenea, să refuze a dispune înapoierea copilului, dacă constată că acesta se împotrivește la înapoierea sa și că a atins o vârstă sau o maturitate care face necesar să se țină seama de opinia sa.

La aprecierea împrejurărilor vizate în acest articol, autoritățile judiciare sau administrative urmează să țină seama de informațiile puse la dispoziție de Autoritatea centrală sau de orice altă autoritate competentă a statului în care se afla reședința obișnuită a copilului, privitor la situația sa socială."

Reglementarea Uniunii

6 Considerentul (17) al regulamentului precizează:

„În caz de deplasare sau de reținere ilicită a unui copil, înapoierea sa ar trebui obținută fără întârziere, iar, în acest scop, [Convenția de la Haga din 1980] ar trebui să se aplice în continuare, astfel cum a fost completată cu dispozițiile din prezentul regulament, în special cu cele din articolul 11. Instanțele din statul membru în care a fost deplasat copilul sau a fost reținut ilicit ar trebui să fie în măsură să se opună înapoierii sale în cazuri precise, justificate în mod corespunzător. Cu toate acestea, o astfel de hotărâre ar trebui să poată fi înlocuită cu o hotărâre ulterioară a instanței din statul membru al reședinței obișnuite a copilului înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite. Dacă această hotărâre implică înapoierea copilului, înapoierea ar trebui realizată fără a fi necesară recurgerea la vreo procedură pentru recunoașterea și executarea hotărârii în cauză în statul membru în care se află copilul răpit."

7 Considerentul (21) al regulamentului prevede:

„Recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pronunțate într-un stat membru ar trebui să se bazeze pe principiul încrederii reciproce, iar motivele de refuz al recunoașterii ar trebui reduse la minimul necesar."

8 Considerentul (23) al regulamentului are următorul cuprins:

„Consiliul European de la Tampere a estimat în concluziile sale (punctul 34) că hotărârile judecătorești pronunțate în litigiile care țin de dreptul familiei ar trebui «recunoscute automat în întreaga Uniune fără procedură intermediară sau motive de refuz al executării». Acesta este motivul pentru care hotărârile privind dreptul de vizită și cele privind înapoierea copilului, care au fost certificate în statul membru de origine în conformitate cu dispozițiile din prezentul regulament, ar trebui să fie recunoscute și să fie executorii în toate celelalte state membre fără să fie solicitată vreo altă procedură. Procedura de executare a acestor hotărâri judecătorești rămâne reglementată de dreptul intern."

9 Considerentul (24) al regulamentului menționează:

„Ar trebui ca certificatul eliberat pentru facilitarea executării hotărârii judecătorești să nu poată fi supus niciunei căi de atac. Ar trebui ca acesta să facă obiectul unei acțiuni în rectificare numai în caz de eroare materială, de exemplu, în cazul în care certificatul nu reflectă corect conținutul hotărârii."

10 Articolul 2 din regulament cuprinde la punctul 11 o definiție a noțiunii „deplasare sau reținere ilicită a unui copil" care corespunde în esență cu cea conținută la articolul 3 primul paragraf din Convenția de la Haga din 1980.

11 Secțiunea 2, intitulată „Răspundere părintească", din capitolul II din regulament, cuprinde articolele 8-15 din acesta din urmă. Articolul 8 din regulament, intitulat „Competență de fond", prevede:

„(1) Instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente în materia răspunderii părintești privind un copil care are reședința obișnuită în acest stat membru la momentul la care instanța este sesizată.

(2) Alineatul (1) se aplică sub rezerva dispozițiilor articolelor 9, 10 și 12."

12 Potrivit articolului 10 din regulament, care cuprinde norme specifice privind competența judecătorească în cazuri de răpire a copilului:

„În caz de deplasare sau de reținere ilicită a unui copil, instanțele judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite rămân competente până în momentul în care copilul dobândește o reședință obișnuită într-un alt stat membru și până când

(a) orice persoană, instituție sau alt organism căreia/căruia i-a fost încredințat copilul consimte la deplasarea sau reținerea acestuia

sau

(b) copilul a locuit în acest alt stat membru o perioadă de cel puțin un an după ce persoana, instituția sau orice alt organism căreia/căruia i s-a încredințat copilul a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul în care se afla copilul, până când copilul s-a integrat în noul său mediu și până când a fost îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:

(i) în termen de un an de când cel căruia i s-a încredințat copilul a avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de locul în care se afla copilul, nu s-a depus nicio cerere de înapoiere la autoritățile competente ale statului membru în care copilul a fost deplasat sau reținut;

(ii) a fost retrasă o cerere de înapoiere înaintată de cel căruia i s-a încredințat copilul și nu s-a depus nicio nouă cerere în termenul stabilit la punctul (i);

(iii) o cauză soluționată de o instanță judecătorească din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau reținerii sale ilicite a fost închisă în conformitate cu articolul 11 alineatul (7);

(iv) o hotărâre de încredințare care nu implică înapoierea copilului a fost pronunțată de instanța judecătorească din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau reținerii sale ilicite."

13 Articolul 11 din regulament, intitulat „Înapoierea copilului", prevede:

„(1) În cazul în care o persoană, instituție sau orice alt organism căruia/căreia i s-a încredințat copilul solicită autorităților competente dintr-un stat membru să pronunțe o hotărâre judecătorească pe baza [Convenției de la Haga din 1980] în ve-

derea obținerii înapoierii copilului care a fost deplasat sau reținut ilicit într-un alt stat membru decât statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sau de reținerea sa ilicită, se aplică alineatele (2)-(8).

(2) La aplicarea articolelor 12 și 13 din Convenția de la Haga din 1980, se asigură posibilitatea de ascultare a copilului în cadrul procedurii, cu excepția cazului în care aceasta este necorespunzătoare în conformitate cu vârsta sau gradul său de maturitate.

(3) O instanță sesizată cu o cerere de înapoiere a unui copil prevăzută la alineatul (1) acționează cu celeritate în cadrul procedurii privind cererea, utilizând procedurile urgente prevăzute de dreptul intern.

Fără a aduce atingere primului paragraf, instanța judecătorească pronunță hotărârea, cu excepția cazului în care aceasta se dovedește imposibilă din cauza unor împrejurări excepționale, în cel mult șase săptămâni de la sesizarea sa.

(4) O instanță judecătorească nu poate refuza înapoierea copilului în temeiul articolului 13 litera (b) din Convenția de la Haga din 1980 în cazul în care se stabilește că s-au luat măsuri corespunzătoare pentru a asigura protecția copilului după înapoierea sa.

(5) O instanță judecătorească nu poate refuza înapoierea copilului în cazul în care persoana care a solicitat înapoierea copilului nu a avut posibilitatea să fie ascultată.

(6) În cazul în care o instanță judecătorească a pronunțat o hotărâre de neînapoiere în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga din 1980, instanța trebuie să transmită de îndată, fie direct, fie prin intermediul autorității sale centrale, o copie a hotărârii judecătorești de neînapoiere și a documentelor pertinente, în special un proces-verbal al ședințelor instanței competente sau autorității centrale din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau reținerii sale ilicite, în conformitate cu dreptul intern. Instanța trebuie să primească toate documentele menționate în termen de o lună de la data hotărârii de neînapoiere.

(7) Cu excepția cazului în care instanțele judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sa sau de reținerea sa ilicită au fost deja sesizate de una dintre părți, instanța judecătorească sau autoritatea centrală care primește informația menționată la alineatul (6) trebuie să o notifice părților și să le invite să prezinte observații instanței, în conformitate cu dreptul intern, în termen de trei luni de la data notificării, pentru ca instanța judecătorească să examineze problema încredințării copilului.

Fără a aduce atingere normelor în materie de competență prevăzute de prezentul regulament, instanța judecătorească închide cauza în cazul în care nu a primit nicio observație în termenul prevăzut.

(8) Fără a aduce atingere unei hotărâri de neînapoiere pronunțate în conformitate cu articolul 13 din Convenția de la Haga din 1980, orice hotărâre ulterioară prin care se dispune înapoierea copilului, pronunțată de o instanță competentă în temeiul prezentului regulament, este executorie în conformitate cu capitolul III secțiunea 4, în vederea asigurării înapoierii copilului."

14 Articolul 15 din regulament, cu titlul „Trimiterea la o instanță mai bine plasată pentru a soluționa cauza”, prevede:

„(1) Cu titlu de excepție, instanțele judecătorești dintr-un stat membru competente pentru a soluționa cauza pe fond pot, în cazul în care consideră că o instanță dintr-un alt stat membru cu care copilul are o legătură specială este mai bine plasată pentru a soluționa cauza sau o parte specifică a acesteia și atunci când acest lucru servește interesul superior al copilului:

(a) să suspende procedura sau respectiva parte a acesteia și să invite părțile să depună o cerere la instanța judecătorească din acest alt stat membru în conformitate cu alineatul (4) sau

(b) să solicite instanței judecătorești din alt stat membru să își exercite competența în conformitate cu alineatul (5).

[…]

(5) Instanțele judecătorești din acest alt stat membru pot, în cazul în care este în interesul superior al copilului, din cauza circumstanțelor specifice ale cauzei, să se declare competente într-un termen de șase săptămâni de la data sesizării acestora pe baza alineatului (1) litera (a) sau (b). În acest caz, prima instanță sesizată își declină competența. În caz contrar, prima instanță sesizată continuă să își exercite competența în conformitate cu articolele 8-14.

(6) Instanțele judecătorești cooperează, în sensul prezentului articol, direct sau prin intermediul autorităților centrale desemnate în conformitate cu articolul 53.”

15 Articolul 40 din regulament face parte din secțiunea 4, intitulată „Forța executorie a anumitor hotărâri judecătorești privind dreptul de vizită și a anumitor hotărâri judecătorești prin care se dispune înapoierea copilului”, care este cuprinsă în capitolul III, cu titlul „Recunoaștere și executare”. Acest articol, intitulat „Domeniu de aplicare”, prevede:

„(1) Prezenta secțiune se aplică:

[…]

(b) înapoierii copilului ca urmare a unei hotărâri judecătorești prin care se dispune înapoierea copilului, menționată la articolul 11 alineatul (8).

(2) Dispozițiile din prezenta secțiune nu îl împiedică pe un titular al răspunderii părintești să solicite recunoașterea și executarea unei hotărâri, în conformitate cu dispozițiile cuprinse în secțiunile 1 și 2 din prezentul capitol.”

16 Potrivit articolului 42 din regulament, intitulat „Înapoierea copilului”:

„(1) Înapoierea copilului prevăzută la articolul 40 alineatul (1) litera (b), care rezultă dintr-o hotărâre judecătorească executorie pronunțată într-un stat membru, este recunoscută și executorie într-un alt stat membru fără să fie necesară încuviințarea executării și fără să fie posibil să se opună recunoașterii sale în cazul în care hotărârea a fost certificată în statul membru de origine în conformitate cu alineatul (2).

Chiar dacă dreptul intern nu prevede caracterul executoriu de drept al unei hotărâri prin care se dispune înapoierea copilului [menționată la articolul 11 alineatul (8)], instanța de origine poate declara hotărârea executorie, fără a aduce atingere unei eventuale căi de atac.

(2) Instanța judecătorească de origine care a pronunțat hotărârea menționată la articolul 40 alineatul (1) litera (b) nu eliberează certificatul menționat la alineatul (1) decât în cazul în care:

(a) copilul a avut posibilitatea de a fi ascultat, cu excepția cazului în care aceasta a fost considerată necorespunzătoare în conformitate cu vârsta sau gradul său de maturitate;

(b) părțile au avut posibilitatea de a fi ascultate și

(c) instanța judecătorească a pronunțat hotărârea ținând seama de motivele și mijloacele de probă care au stat la baza hotărârii pronunțate în conformitate cu articolul 13 din Convenția de la Haga din 1980.

În cazul în care instanța judecătorească sau orice altă autoritate ia măsuri în vederea asigurării protecției copilului după înapoierea sa în statul membru în care își are reședința obișnuită, certificatul precizează modul de aplicare a acestor măsuri.

Instanța judecătorească de origine eliberează din proprie inițiativă certificatul menționat anterior, utilizând formularul al cărui model este prevăzut în anexa IV (certificat privind înapoierea copilului).

Certificatul se completează în limba hotărârii judecătorești.”

17 Conform articolului 43 din regulament, care are titlul „Acțiunea în rectificarea certificatului”:

„(1) În cazul oricărei rectificări a certificatului se aplică dreptul statului membru de origine.

(2) Eliberarea unui certificat în temeiul articolului 41 alineatul (1) sau al articolului 42 alineatul (1) nu este supusă niciunei căi de atac.”

18 Articolul 44 din regulament, cu titlul „Efecte ale certificatului”, are următorul cuprins:

„Certificatul nu își produce efectele decât în limitele caracterului executoriu al hotărârii judecătorești.”

19 Articolul 47 din Regulament, intitulat „Procedura de executare”, prevede:

„(1) Procedura de executare se stabilește prin dreptul statului membru în care are loc executarea.

(2) Orice hotărâre pronunțată de instanța judecătorească din alt stat membru și declarată executorie în conformitate cu secțiunea 2 sau certificată în conformitate cu articolul 41 alineatul (1) sau cu articolul 42 alineatul (1) se execută în statul membru de executare în aceleași condiții ca și în cazul în care aceasta ar fi fost pronunțată în acest stat membru.

În special, o hotărâre judecătorească certificată în conformitate cu articolul 41 alineatul (1) sau cu articolul 42 alineatul (1) nu se poate executa în cazul în care aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre executorie pronunțată ulterior."

20 Articolul 60 din regulament, intitulat „Raporturile cu anumite convenții multilaterale", prevede că, în relațiile dintre statele membre, acest regulament prevalează în special asupra Convenției de la Haga din 1980.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

21 Din dosarul prezentat Curții rezultă că doamna Povse și domnul Alpago, cuplu necăsătorit, au avut reședința până la sfârșitul lunii ianuarie 2008 împreună cu fiica lor Sofia, născută la 6 decembrie 2006, la Vittorio Veneto, în Italia. Conform articolului 317bis din Codul civil italian, părinții exercitau împreună drepturile părintești. La sfârșitul lunii ianuarie 2008, cuplul s-a despărțit, iar doamna Povse a părăsit domiciliul comun însoțită de fiica sa Sofia. Deși Tribunale per i Minorenni di Venezia (Tribunalul pentru minori din Veneția) (Italia), printr-o hotărâre provizorie și urgentă pronunțată la 8 februarie 2008 la cererea tatălui, a interzis mamei să iasă din țară cu copilul, aceasta s-a dus împreună cu fiica sa, în cursul lunii februarie 2008, în Austria, unde acestea locuiesc de la data menționată.

22 La 16 aprilie 2008, domnul Alpago s-a adresat Bezirksgericht Leoben (Austria) pentru a obține înapoierea copilului său în Italia în temeiul articolului 12 din Convenția de la Haga din 1980.

23 La 23 mai 2008, Tribunale per i Minorenni di Venezia a pronunțat o hotărâre prin care a ridicat interdicția aplicată mamei de a părăsi teritoriul italian împreună cu copilul și a dispus cu titlu provizoriu încredințarea copilului către ambii părinți, precizând totodată că, până la pronunțarea unei hotărâri definitive, copilul putea să aibă reședința în Austria împreună cu mama sa, căreia îi acorda puterea „deciziilor de administrare ordinară". Prin aceeași hotărâre provizorie, instanța italiană prevedea că tatăl trebuia să participe la cheltuielile privind întreținerea copilului, stabilea modalitățile și perioadele de vizită acordate tatălui și dispunea efectuarea unei expertize de către un asistent social pentru a verifica raporturile dintre copil și cei doi părinți.

24 În pofida acestei hotărâri, din raportul stabilit la 15 mai 2009 de către asistentul social astfel numit rezultă că vizitele tatălui erau permise de mamă într-un mod minimal și insuficient pentru a-i permite să evalueze raporturile tatălui cu fiica sa, mai ales în ceea ce privește capacitățile părintești, motiv pentru care asistentul social menționat a considerat că nu poate să își îndeplinească misiunea în mod complet și în interesul copilului.

25 La 3 iulie 2008, Bezirksgericht Leoben a respins cererea domnului Alpago din 16 aprilie 2008, dar această hotărâre a fost anulată la 1 septembrie 2008 de Landesgericht Leoben (Austria), pentru motivul că domnul Alpago nu fusese ascultat în conformitate cu articolul 11 alineatul (5) din regulament.

26 La 21 noiembrie 2008, Bezirksgericht Leoben a respins din nou cererea domnului Alpago, întemeindu-se pe hotărârea Tribunale per i Minorenni di Venezia din 23 mai 2008, din care rezulta că, în mod provizoriu, copilul putea să rămână cu mama sa.

27 La 7 ianuarie 2009, Landesgericht Leoben a confirmat hotărârea de respingere a cererii domnului Alpago, invocând un risc grav de daună psihică pentru copil, în sensul articolului 13 litera (b) din Convenția de la Haga din 1980.

28 Doamna Povse a solicitat Bezirksgericht Judenburg (Austria), competentă din punct de vedere teritorial, să îi fie încredințat copilul. La 26 mai 2009, această instanță, fără să acorde domnului Alpago posibilitatea de a se exprima în conformitate cu principiul contradictorialității, s-a declarat competentă în temeiul articolului 15 alineatul (5) din regulament și a solicitat Tribunale per i Minorenni di Venezia să își decline competența.

29 Cu toate acestea, domnul Alpago, la 9 aprilie 2009, se adresase deja la Tribunale per i Minorenni di Venezia în cadrul procedurii pe rol privind încredințarea, căruia i-a solicitat să dispună înapoierea copilului său în Italia în temeiul articolului 11 alineatul (8) din regulament. În cursul unei ședințe organizate de acest tribunal la 19 mai 2009, doamna Povse s-a declarat disponibilă să urmeze programul de întâlniri dintre tată și fiica sa, stabilit de un asistent social. Doamna Povse nu a menționat demersul judiciar în fața Bezirksgericht Judenburg, care a determinat hotărârea din 26 mai 2009, mai sus menționată.

30 La 10 iulie 2009, Tribunale per i Minorenni di Venezia și-a confirmat competența, în măsura în care, în opinia acestuia, condițiile de transfer de competență în conformitate cu articolul 10 din regulament nu erau îndeplinite, și a constatat că expertiza asistentului social, dispusă de instanță, nu fusese finalizată întrucât mama nu respectase planul pe care asistentul menționat îl stabilise în materie de vizite.

31 În plus, prin aceeași hotărâre din 10 iulie 2009, Tribunale per i Minorenni di Venezia a dispus înapoierea imediată a copilului în Italia și a însărcinat serviciul social

din orașul Vittorio Veneto, în ipoteza în care mama ar reveni cu copilul, să pună la dispoziția acestora o locuință și să stabilească un plan de contacte cu tatăl. Instanța dorea, în acest mod, să restabilească contactele între copil și tatăl acestuia, care erau întrerupte ca urmare a atitudinii mamei. În acest scop, Tribunale per i Minorenni di Venezia a eliberat un certificat în temeiul articolului 42 din regulament.

32 La 25 august 2009, Bezirksgericht Judenburg a pronunțat o ordonanță privind măsurile provizorii, prin care încredința în mod provizoriu copilul doamnei Povse. Această instanță a trimis prin intermediul poștei o copie a acestei ordonanțe domnului Alpago, în Italia, fără să îl informeze despre dreptul său de a refuza primirea și fără să anexeze la aceasta traducerea. Ordonanța menționată a rămas definitivă la 23 septembrie 2009 și a dobândit forță executorie în dreptul austriac.

33 La 22 septembrie 2009, domnul Alpago a solicitat la Bezirksgericht Leoben încuviințarea executării hotărârii Tribunale per i Minorenni di Venezia din 10 iulie 2009 prin care se dispunea înapoierea copilului său în Italia. Bezirksgericht Leoben a respins această cerere pentru motivul că executarea hotărârii tribunalului italian prezenta un risc grav de daună psihică pentru copil. Întrucât domnul Alpago a declarat apel împotriva acestei hotărâri în fața Landesgericht Leoben, acesta, în temeiul Hotărârii Curții din 11 iulie 2008, Rinau (C-195/08 PPU, Rep., p. I-5271), a reformat această hotărâre și a dispus înapoierea copilului.

34 Oberster Gerichtshof a fost sesizat de doamna Povse cu un recurs (Revisionsrekurs) împotriva hotărârii pronunțate de Landesgericht Leoben, prin care se urmărea respingerea cererii de încuviințare a executării. Această instanță, întrucât avea îndoieli privind interpretarea regulamentului, a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Prin «hotărâre de încredințare care nu implică înapoierea copilului» în sensul articolului 10 litera (b) punctul (iv) din [r]egulament […] trebuie să se înțeleagă de asemenea o măsură provizorie prin care «puterea de decizie părintească» și în special dreptul de a stabili reședința copilului sunt atribuite părintelui care a răpit copilul, în așteptarea pronunțării hotărârii definitive cu privire la încredințarea minorului?

2) O ordonanță prin care se dispune înapoierea copilului intră în sfera de aplicare a articolului 11 alineatul (8) din regulament numai atunci când instanța dispune înapoierea în temeiul unei hotărâri privind încredințarea pe care ea însăși a pronunțat-o?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima sau la a doua întrebare:

a) Necompetența instanței de origine (prima întrebare) sau inaplicabilitatea articolului 11 alineatul (8) din regulament (a doua întrebare) pot fi invocate în al doilea stat împotriva executării unei hotărâri certificate de instanța judecătorească de origine în conformitate cu articolul 42 alineatul (2) din regulament?

b) sau trebuie, într-un asemenea caz, ca partea care se opune să solicite în statul de origine retragerea certificatului, ceea ce ar permite ca executarea în al doilea stat să fie suspendată așteptând ca, în statul de origine, să fie pronunțată hotărârea?

4) În cazul unui răspuns negativ la prima și la a doua întrebare sau la a treia întrebare litera a):

O hotărâre pronunțată de o instanță din al doilea stat, care trebuie considerată executorie potrivit dreptului național și prin care se dispune încredințarea temporară a copilului către părintele care l-a răpit, se opune, în conformitate cu articolul 47 alineatul (2) din regulament, executării unei hotărâri de înapoiere pronunțate anterior în statul de origine în temeiul articolului 11 alineatul (8) din regulament, chiar și atunci când hotărârea de înapoiere pronunțată anterior în statul de origine nu împiedică executarea hotărârii de înapoiere care ar fi pronunțată în al doilea stat conform Convenției de la Haga?

5) În cazul unui răspuns negativ și la a patra întrebare:

a) Executarea unei hotărâri certificate, în sensul articolului 42 alineatul (2) din regulament, de instanța statului de origine poate fi refuzată în al doilea stat dacă, după pronunțarea sa, împrejurările s-au schimbat într-atât încât executarea ar putea să aducă o atingere gravă interesului superior al copilului?

b) sau trebuie ca partea care se opune să invoce modificarea acestor împrejurări în statul de origine, ceea ce ar însemna că, în al doilea stat, s-ar putea solicita suspendarea executării în așteptarea pronunțării hotărârii în statul de origine?"

Cu privire la procedura de urgență

35 Instanța de trimitere și-a motivat cererea de judecare a trimiterii preliminare potrivit procedurii de urgență prevăzute la articolul 104b din Regulamentul de procedură arătând că între copil și tatăl acestuia contactele erau întrerupte. Astfel, o hotărâre tardivă privind executarea hotărârii pronunțate de Tribunale per i Minorenni di Venezia din 10 iulie 2009 prin care se dispune înapoierea copilului în Italia ar agrava deteriorarea relațiilor dintre tată și copil și ar mări riscul de daună psihică în cazul trimiterii acestuia din urmă în Italia.

36 La propunerea judecătorului raportor, Camera a treia a Curții a decis, la 11 mai 2010, după ascultarea avocatului general, să admită cererea instanței de trimitere privind judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii de urgență.

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

37 Este evident că, în acțiunea principală, este vorba despre o deplasare ilicită a unui copil, în sensul articolului 3 primul paragraf din Convenția de la Haga din 1980 și al articolului 2 punctul 11 din regulament.

38 De asemenea, este evident că, în temeiul articolului 10 din regulament, instanța judecătorească competentă, cel puțin la momentul răpirii, era Tribunale per i Minorenni di Venezia, instanța locului de reședință obișnuită a copilului înainte de deplasarea sa ilicită.

Cu privire la prima întrebare

39 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle dacă, în situația deplasării ilicite a unui copil, articolul 10 litera (b) punctul (iv) din regulament trebuie interpretat în sensul că o măsură provizorie trebuie considerată o „hotărâre de încredințare care nu implică înapoierea copilului" potrivit acestei dispoziții.

40 Trebuie subliniat că sistemul stabilit de regulament se întemeiază pe rolul central acordat instanței care este competentă în temeiul prevederilor din acest regulament și că, potrivit considerentului (21) al acestuia, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pronunțate într-un stat membru trebuie să se bazeze pe principiul încrederii reciproce, motivele de refuz al recunoașterii trebuind reduse la minimul necesar.

41 În situațiile de deplasare ilicită a copiilor, articolul 10 din regulament acordă, în general, competența instanțelor judecătorești din statul membru în care copilul avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale. Această competență este în principiu păstrată și nu este transferată dacât dacă copilul a dobândit o reședință obișnuită într-un alt stat membru și dacă, în plus, una dintre condițiile alternative prevăzute la articolul 10 este de asemenea îndeplinită.

42 Întrebarea instanței de trimitere privește în mod specific aspectul dacă, prin adoptarea unei măsuri provizorii, instanța competentă și-a transferat competența, potrivit articolului 10 litera (b) punctul (iv) din regulament, către instanțele judecătorești din statul membru în care a fost dus copilul răpit.

43 În această privință, trebuie să se sublinieze că regulamentul urmărește să descurajeze răpirile de copii între statele membre și, în caz de răpire, să se obțină înapoierea fără întârziere a copilului (Hotărârea Rinau, citată anterior, punctul 52).

44 Rezultă că răpirea ilicită a unui copil nu ar trebui, în principiu, să aibă drept consecință transferarea competenței instanțelor din statul membru în care copilul avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sa către instanțele din statul membru în care copilul a fost dus, și aceasta chiar și în ipoteza în care, ca urmare a răpirii, copilul ar fi dobândit o reședință obișnuită în acesta.

45 În consecință, trebuie să se interpreteze în mod restrictiv condiția prevăzută la articolul 10 litera (b) punctul (iv) din regulament.

46 Astfel, în lumina rolului central încredințat prin regulament instanței competente și a principiului menținerii competenței acesteia, trebuie să se considere că o „hotărâre de încredințare care nu implică înapoierea copilului" este o hotărâre definitivă, adoptată pe baza unei examinări complete a ansamblului elementelor relevante, prin care instanța competentă se pronunță asupra soluționării problemei încredințării copilului, care nu mai este supusă altor hotărâri administrative sau judecătorești. Faptul că această soluționare a problemei încredințării copilului prevede o revizuire sau o reexaminare periodică, într-un termen stabilit ori în funcție de anumite împrejurări, a acestei probleme nu lipsește hotărârea de caracterul ei definitiv.

47 Această concluzie rezultă din economia regulamentului și servește de asemenea intereselor copilului. Astfel, în cazul în care o hotărâre provizorie ar conduce la pierderea competenței privind încredințarea copilului, ar exista riscul pentru instanța competentă din statul membru în care se afla reședința obișnuită anterioară a copilului să fie descurajată să adopte o asemenea hotărâre provizorie, și aceasta în pofida faptului că interesele copilului ar impune acest lucru.

48 Prin hotărârea sa din 23 mai 2008, Tribunale per i Minorenni di Venezia, instanța competentă în temeiul dispozițiilor din regulament, ținând seama de situația de fapt creată prin răpirea copilului și având în vedere interesul acestuia din urmă, a ridicat interdicția de ieșire de pe teritoriul italian, a dispus cu titlu provizoriu încredințarea copilului către cei doi părinți, a acordat tatălui dreptul de vizită și a dispus efectuarea unei expertize de către un asistent social referitoare la raporturile dintre copil și cei doi părinți ai săi, tocmai în vederea adoptării hotărârii sale definitive privind încredințarea. În plus, această instanță a acordat mamei dreptul de a lua, în ceea ce privește copilul, decizii privind administrarea obișnuită („decisioni […] concernenti l'ordinaria amministrazione"), și anume deciziile părintești privind aspectele practice ale vieții zilnice a acestuia.

49 Din aceste considerații rezultă că această hotărâre judecătorească, calificată drept provizorie atât de Tribunale per i Minorenni di Venezia, cât și de instanța de trimitere, nu constituie în niciun mod o hotărâre judecătorească definitivă privind încredințarea.

50 În consecință, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 10 litera (b) punctul (iv) din regulament trebuie interpretat în sensul că o măsură provizorie nu constituie o „hotărâre de încredințare care nu implică înapoierea copilului", în înțelesul acestei dispoziții, și nu poate justifica un transfer de competență către instanțele judecătorești din statul membru spre care copilul a fost deplasat ilicit.

Cu privire la a doua întrebare

51 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolului 11 alineatul (8) din regulament trebuie interpretat în sensul că o hotărâre a instanței judecătorești competente prin care se dispune înapoierea copilului intră în sfera de aplicare a acestei dispoziții numai dacă se întemeiază pe o hotărâre judecătorească definitivă a aceleiași instanțe privind încredințarea copilului.

52 Trebuie să se sublinieze că o asemenea interpretare, care ar condiționa executarea unei hotărâri a instanței competente prin care se dispune înapoierea copilului de existența unei hotărâri definitive privind încredințarea adoptate de aceeași instanță, nu are niciun temei în textul articolului 11 din regulament și, în mod precis, în textul alineatului (8) al acestuia. Dimpotrivă, articolul 11 alineatul (8) din regulament acoperă „orice hotărâre ulterioară prin care se dispune înapoierea copilului".

53 Desigur, alineatul (7) al acestui articol prevede că instanța judecătorească sau autoritatea centrală a statului membru în care se află reședința obișnuită anterioară trebuie să notifice părților informația pe care o primește cu privire la o hotărâre de neînapoiere adoptată în statul membru de deplasare și să le invite să prezinte observații „pentru ca instanța judecătorească să examineze problema încredințării copilului". Cu toate acestea, dispoziția respectivă nu face decât să stabilească obiectivul final al procedurilor administrative și judiciare, și anume regularizarea situației copilului. Nu se poate deduce din aceasta că o hotărâre privind încredințarea copilului constituie o condiție prealabilă adoptării unei hotărâri prin care se dispune înapoierea copilului. Astfel, această ultimă hotărâre intermediară servește de asemenea realizării obiectivului final, în special soluționarea problemei încredințării copilului.

54 De asemenea, articolul 40 și articolele 42-47 din regulament nu condiționează în niciun mod executarea unei hotărâri pronunțate în temeiul articolului 11 alineatul (8) și însoțite de certificatul menționat la articolul 42 alineatul (1) din regulament de pronunțarea prealabilă a unei hotărâri judecătorești în materie de încredințare.

55 Această interpretare a articolului 11 alineatul (8) din regulament este confirmată de jurisprudența Curții.

56 Curtea a considerat că, deși legată indisociabil de alte materii guvernate de regulament, în special încredințarea, forța executorie a unei hotărâri prin care se dispune înapoierea unui copil, ulterioară unei hotărâri de neînapoiere, se bucură de autonomie procedurală, pentru a nu întârzia înapoierea copilului deplasat ilicit. Curtea a afirmat de asemenea această autonomie a dispozițiilor articolului 11 alineatul (8) și ale articolelor 40 și 42 din regulament, precum și prioritatea acordată competenței instanței de origine în cadrul capitolului III, secțiunea 4 din regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea Rinau, citată anterior, punctele 63 și 64).

57 Trebuie adăugat că această interpretare este conformă obiectivului și finalității mecanismului stabilit la articolul 11 alineatul (8) și la articolele 40 și 42 din regulament.

58 Potrivit acestui mecanism, în cazul în care o instanță din statul membru în care copilul a fost deplasat ilicit a pronunțat o hotărâre de neînapoiere în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga din 1980, regulamentul, în care se afirmă la articolul 60 că prevalează asupra acestei convenții în raporturile dintre statele membre, are în vedere să rezerve instanței competente conform acestui regulament orice hotărâre privind posibila înapoiere a copilului. Astfel, articolul 11 alineatul (8) prevede că o asemenea hotărâre a instanței competente este executorie potrivit capitolului III, secțiunea 4 din regulament, pentru a asigura înapoierea copilului.

59 Trebuie amintit că instanța competentă, înainte de pronunțarea acestei hotărâri, trebuie să țină seama de motivele și de elementele de probă care au stat la baza hotărârii de neînapoiere. Această luare în considerare contribuie la justificarea caracterului executoriu al unei asemenea hotărâri, odată pronunțate, în conformitate cu principiul încrederii reciproce subînțeles de regulament.

60 Mai mult, acest sistem presupune o dublă examinare a problemei înapoierii copilului, garantând astfel o mai bună motivare a hotărârii și o protecție crescută a intereselor copilului.

61 În plus, astfel cum Comisia Europeană a observat în mod întemeiat, instanța căreia îi revine în cele din urmă sarcina de a stabili încredințarea trebuie să dispună de posibilitatea de a fixa toate modalitățile și măsurile intermediare, inclusiv desemnarea locului de reședință al copilului, ceea ce ar putea necesita eventual înapoierea acestuia.

62 Obiectivul privind urgența urmărit de dispozițiile articolului 11 alineatul (8) și ale articolelor 40 și 42 din regulament și prioritatea acordată competenței instanței de origine ar fi dificil conciliabile cu o interpretare potrivit căreia o hotărâre de înapoiere ar trebui precedată de o hotărâre definitivă privind încredințarea. O asemenea interpretare ar constitui o constrângere care ar putea determina instanța competentă să pronunțe o hotărâre privind încredințarea, fără a dispune de toate informațiile și de toate elementele relevante în acest scop, precum și de timpul necesar pentru aprecierea lor obiectivă și echilibrată.

63 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia o asemenea interpretare ar putea să conducă la deplasări inutile ale copilului în situația în care instanța competentă ar încredința în final copilul părintelui care are reședința în statul membru de deplasare, trebuie subliniat că interesul de a pronunța o hotărâre judecătorească corectă și te-

meinică cu privire la încredințarea definitivă a copilului, cerința de a descuraja răpirile de copii, precum și dreptul copilului de a întreține cu regularitate relații personale și contacte directe cu ambii părinți prevalează asupra posibilelor inconveniente pe care le-ar putea cauza aceste deplasări.

64 Astfel, unul dintre drepturile fundamentale ale copilului este cel enunțat la articolul 24 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, proclamată la Nisa la 7 decembrie 2000 (JO C 364, p. 1), de a întreține cu regularitate relații personale și contacte directe cu ambii părinți, drept a cărui respectare se suprapune în mod incontestabil unui interes superior al oricărui copil (a se vedea Hotărârea din 23 decembrie 2009, Detiček, C-403/09 PPU, Rep., p. I-12193, punctul 54). Or, se impune a constata că o deplasare ilicită a copilului, ca urmare a unei hotărâri adoptate unilateral de unul dintre părinți, privează copilul, cel mai adesea, de posibilitatea de a întreține cu regularitate relații personale și contacte directe cu celălalt părinte (Hotărârea Detiček, citată anterior, punctul 56).

65 Corectitudinea unei asemenea abordări rezultă de asemenea din examinarea situației în discuție în acțiunea principală.

66 Astfel, hotărârea din 10 iulie 2009 prin care instanța judecătorească competentă a dispus înapoierea copilului este motivată de considerentul că raporturile dintre copil și părintele său sunt întrerupte. În consecință, este cel mai bine pentru interesul copilului ca aceste raporturi să fie restabilite și să se asigure, în măsura în care este posibil, și prezența mamei în Italia, pentru ca relațiile cu ambii părinți, precum și capacitățile părintești și personalitatea acestora din urmă să fie examinate în mod aprofundat de serviciile italiene competente, înainte de adoptarea unei hotărâri definitive privind încredințarea și răspunderea părintească.

67 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 11 alineatul (8) din regulament trebuie interpretat în sensul că o hotărâre a instanței judecătorești competente prin care se dispune înapoierea copilului intră în sfera de aplicare a acestei dispoziții, chiar dacă hotărârea nu este precedată de o hotărâre definitivă a aceleiași instanțe privind încredințarea copilului.

Cu privire la a treia întrebare

68 Având în vedere răspunsul dat la primele două întrebări preliminare, nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare.

Cu privire la a patra întrebare

69 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 47 alineatul (2) al doilea paragraf din regulament trebuie interpretat în sensul că o hotărâre prin care se dispune cu titlu provizoriu cu privire la încredințare, pronunțată ulterior de o instanță judecătorească din statul membru de executare și considerată executorie potrivit dreptului din acest stat, se opune executării unei hotărâri certificate, pronunțată anterior și prin care se dispune înapoierea copilului, întrucât este ireconciliabilă cu această ultimă hotărâre.

70 Astfel cum rezultă din considerentul (24), din articolul 42 alineatul (1) și din articolul 43 alineatul (2) din regulament, eliberarea unui certificat nu este supusă niciunei căi de atac, iar o hotărâre astfel certificată este executorie în mod automat, fără să fie posibilă împiedicarea recunoașterii sale.

71 Pe de altă parte, potrivit articolului 43 alineatul (1) din regulament, în cazul oricărei rectificări a certificatului se aplică dreptul statului membru de origine, fiind subînțeles că, potrivit considerentului (24) al regulamentului, o asemenea acțiune este posibilă numai în caz de eroare materială, de exemplu, în cazul în care certificatul nu reflectă corect conținutul hotărârii. În plus, la articolul 44 din regulament se prevede că certificatul nu își produce efectele decât în limitele caracterului executoriu al hotărârii judecătorești, iar la articolul 47 alineatul (2) al doilea paragraf din regulament se prevede că o hotărâre judecătorească certificată nu se poate executa în cazul în care aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre executorie pronunțată ulterior.

72 De asemenea, este necesar să se amintească, astfel cum este prevăzut în considerentul (23) al regulamentului, că procedura de executare a unor asemenea hotărâri judecătorești rămâne reglementată de dreptul intern al statului membru de executare.

73 Din dispozițiile anterioare, care stabilesc o împărțire clară a competențelor între instanțele judecătorești din statul membru de origine și din statul membru de executare și care urmăresc înapoierea rapidă a copilului, rezultă că un certificat eliberat în temeiul articolului 42 din regulament, care acordă hotărârii astfel certificate o forță executorie specifică, nu este supus niciunei căi de atac. Instanța solicitată nu poate decât să constate forța executorie a unei asemenea hotărâri, singurele mijloace care pot fi invocate în ceea ce privește certificatul fiind o acțiune în rectificare sau îndoieli privind autenticitatea sa, în conformitate cu normele de drept din statul membru de origine (a se vedea în acest Hotărârea Rinau, citată anterior, punctele 85, 88 și 89). Singurele norme de drept ale statului membru solicitat care sunt aplicabile sunt cele care reglementează aspectele de procedură.

74 În schimb, aspectele privind temeinicia hotărârii ca atare, în special problema dacă condițiile impuse pentru a permite instanței competente să pronunțe această hotărâre sunt reunite, inclusiv contestațiile posibile privind competența, trebuie invocate în fața instanțelor din statul membru de origine, în conformitate cu normele din ordinea sa juridică. De asemenea, o cerere de suspendare a executării unei hotărâri

judecătorești certificate nu poate fi formulată decât în fața instanței competente din statul membru de origine, în conformitate cu normele din ordinea sa juridică.

75 Astfel, niciun motiv nu poate fi invocat în fața instanțelor judecătorești din statul membru de deplasare împotriva executării unei asemenea hotărâri, normele juridice ale acestui stat reglementând numai aspectele de procedură, potrivit articolului 47 alineatul (1) din regulament, și anume procedura de executare a hotărârii. Or, o procedură precum cea care constituie obiectul prezentei întrebări preliminare nu privește nici cerințe de formă, nici aspecte de procedură, ci soluționează probleme de fond.

76 Prin urmare, caracterul ireconciliabil, potrivit articolului 47 alineatul (2) al doilea paragraf din regulament, al unei hotărâri judecătorești certificate cu o hotărâre executorie ulterioară nu trebuie verificat în raport cu posibilele hotărâri pronunțate ulterior de instanțele competente din statul membru de origine.

77 Un asemenea caracter ireconciliabil ar apărea nu numai în cazurile în care hotărârea ar fi anulată sau reformată ca urmare a unei acțiuni în justiție în statul membru de origine. Astfel, s-a subliniat în ședința de audiere a pledoariilor că instanța competentă poate, din propria inițiativă sau, dacă este cazul, la cererea serviciilor sociale, să revină asupra propriei poziții, în cazul în care interesul copilului impune acest lucru, și să adopte o nouă hotărâre executorie, fără să retragă în mod expres prima hotărâre, care ar deveni astfel caducă.

78 A considera că o hotărâre pronunțată ulterior de o instanță judecătorească din statul membru de executare poate împiedica executarea unei hotărâri anterioare certificate în statul membru de origine și prin care se dispune înapoierea copilului ar consti-

tui o eludare a mecanismului stabilit în secțiunea 4 din capitolul III din regulament. O asemenea excepție de la competența instanțelor din statul membru de origine ar lipsi de efect util articolul 11 alineatul (8) din regulament, care acordă în cele din urmă instanței competente dreptul de a decide și prevalează, în temeiul articolului 60 din regulament, asupra Convenției de la Haga din 1980, și ar recunoaște, în ceea ce privește fondul, competența instanțelor din statul membru de executare.

79 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că articolul 47 alineatul (2) al doilea paragraf din regulament trebuie interpretat în sensul că o hotărâre pronunțată ulterior de o instanță judecătorească din statul membru de executare, prin care se dispune cu titlu provizoriu cu privire la încredințare și este considerată executorie potrivit dreptului din acest stat, nu poate fi opusă executării unei hotărâri certificate, pronunțată anterior de instanța judecătorească competentă din statul membru de origine și prin care se dispune înapoierea copilului.

Cu privire la a cincea întrebare

80 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă executarea unei hotărâri certificate poate fi refuzată în statul membru de executare, pentru motivul că, în urma unei schimbări a împrejurărilor intervenite după pronunțarea sa, executarea ar putea să aducă o atingere gravă interesului superior al copilului sau dacă o asemenea schimbare trebuie invocată în fața instanțelor din statul membru de origine, ceea ce ar implica suspendarea executării hotărârii în statul membru solicitat, în așteptarea soluționării procedurii în statul membru de origine.

81 În această privință, o schimbare semnificativă a împrejurărilor în legătură cu interesul superior al copilului constituie o problemă de fond, care poate conduce, dacă este cazul, la modificarea hotărârii instanței competente privind înapoierea copilului. Or, în conformitate cu împărțirea competențelor amintită în mod repetat în prezenta hotărâre, o asemenea problemă intră în atribuțiile instanței competente din statul membru de origine. Această instanță este, de altfel, potrivit sistemului stabilit de regulament, de asemenea competentă să aprecieze interesul superior al copilului, ea însăși fiind cea care trebuie sesizată cu o posibilă cerere de suspendare a executării hotărârii sale.

82 Această concluzie nu poate fi infirmată de trimiterea, prevăzută la articolul 47 alineatul (2) primul paragraf din regulament, la executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru în „aceleași condiții" care s-ar aplica unei hotărâri pronunțate în statul membru de executare. Această cerință trebuie interpretată în mod strict. Ea nu poate viza decât modalitățile procedurale potrivit cărora trebuie să aibă loc înapoierea copilului și nu ar putea în niciun caz să ofere un motiv pe fond pentru a se opune hotărârii instanței competente.

83 În consecință, este necesar să se răspundă la a cincea întrebare că executarea unei hotărâri certificate nu poate fi refuzată în statul membru de executare, pentru motivul că, în urma unei schimbări a împrejurărilor intervenite după pronunțarea sa, executarea ar putea să aducă o atingere gravă interesului superior al copilului. O asemenea schimbare trebuie invocată în fața instanței judecătorești competente din statul membru de origine, care ar trebui sesizată și cu o posibilă cerere de suspendare a executării hotărârii sale.

Cu privire la cheltuielile de judecată

84 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

1) **Articolul 10 litera (b) punctul (iv) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, trebuie interpretat în sensul că o măsură provizorie nu constituie o „hotărâre de încredințare care nu implică înapoierea copilului", în înțelesul acestei dispoziții, și nu poate justifica un transfer de competență către instanțele judecătorești din statul membru spre care copilul a fost deplasat ilicit.**

2) **Articolul 11 alineatul (8) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că o hotărâre a instanței judecătorești competente prin care se dispune înapoierea copilului intră în sfera de aplicare a acestei dispoziții, chiar dacă hotărârea nu este precedată de o hotărâre definitivă a aceleiași instanțe privind încredințarea copilului.**

3) **Articolul 47 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că o hotărâre pronunțată ulterior de o instanță judecătorească din statul membru de executare, prin care se dispune cu titlu provizoriu cu privire la încredințare și care este considerată executorie**

potrivit dreptului din acest stat, nu poate fi opusă executării unei hotărâri certificate pronunțate anterior de instanța judecătorească competentă din statul membru de origine și prin care se dispune înapoierea copilului.

4) Executarea unei hotărâri certificate nu poate fi refuzată, în statul membru de executare, pentru motivul că, în urma unei schimbări a împrejurărilor intervenite după pronunțarea sa, executarea ar putea să aducă o atingere gravă interesului superior al copilului. O asemenea schimbare trebuie invocată în fața instanței judecătorești competente din statul membru de origine, care ar trebui sesizată și cu o posibilă cerere de suspendare a executării hotărârii sale.

Semnături